

Factsheet wijziging gasaansluitplicht per 1 juli 2018

Opgesteld door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties & het ministerie van Economische Zaken en Klimaat. Deze factsheet wordt geactualiseerd indien nieuwe inzichten en/of voorbeelden hier aanleiding voor geven.

Inhoudsopgave

- *Inleiding*
- *Waarom moeten (nieuwe) gebouwen aardgasvrij worden?*
- *Wat is de gasaansluitplicht?*
- *Waar zijn nieuwe gasaansluitingen niet meer toegestaan?*
- *Onderdeel a: Geen nieuwe aansluitingen voor nieuw te bouwen bouwwerken*
- *Waar is vastgelegd in welke situaties een gemeente een uitzondering mag maken?*
- *Welke uitzonderingsgronden zijn er?*
- *Onderdeel b: Geen nieuwe aansluitingen in gebieden met een (toekomstig) warmtenet of (toekomstige) andere energie-infrastructuur*
- *Veel gestelde vragen*

Inleiding

Per 1 juli 2018 is het niet meer toegestaan om een bouwvergunning aan te vragen voor een nieuw bouwwerk met een gasaansluiting. Dit volgt uit een wijziging van de Gaswet. Door de wijziging van de Gaswet mag de netbeheerder in beginsel geen gasaansluitingen meer realiseren bij nieuwbouw. Daarnaast krijgen gemeenten de bevoegdheid om gebieden aan te wijzen waar helemaal geen nieuwe gasaansluitingen meer mogen komen.

Waarom moeten (nieuwe) gebouwen aardgasvrij worden?

De wijziging van de gasaansluitplicht is een eerste belangrijke stap in de overgang van fossiele naar duurzame energie. Aardgas is een fossiele brandstof waarbij bij verbranding CO₂ vrijkomt. Om de uitstoot van CO₂ te verminderen moet het gebruik van aardgas voor verwarming van gebouwen en voor het koken afgebouwd worden. De wijziging van de Gaswet draagt bij aan de afbouw van het aardgasverbruik in de gebouwde omgeving.

Wat is de gasaansluitplicht?

In de Gaswet is opgenomen welke wettelijke taken netbeheerders hebben. In de Gaswet staat dat het realiseren van gasaansluitingen een wettelijke taak is die op verzoek uitgevoerd moet worden door de netbeheerder. Dit wordt de gasaansluitplicht genoemd. De gasaansluitplicht staat in artikel 10 lid 6 van de Gaswet en geldt voor alle aansluitingen met een capaciteit van maximaal 40m³ gas per uur. Als de netbeheerder niet de wettelijk taak heeft om de gasaansluiting te realiseren, dan is er niemand die de gasaansluiting mag realiseren. De netbeheerder mag namelijk alleen wettelijke taken uitvoeren. Daarnaast is ook wettelijk vastgelegd dat de netbeheerder de enige partij is die deze gasaansluitingen mag realiseren.

Waar zijn nieuwe gasaansluitingen niet meer toegestaan?

De gasaansluitplicht geldt per 1 juli 2018 niet meer in twee type gebieden (zie artikel 10, zevende lid, onderdelen a en b, van de Gaswet). Onderdeel a heeft betrekking op nieuw te bouwen bouwwerken. Als gevolg van onderdeel a krijgen nieuwe bouwwerken in beginsel geen gasaansluiting. Een gasaansluiting is alleen mogelijk als het college van B&W vanwege een zwaarwegende reden van algemeen belang een uitzondering maakt. Onderdeel b heeft betrekking op alle nieuwe aansluitingen ongeacht de leeftijd van het bouwwerk. Als gevolg van onderdeel b krijgt het college van B&W de bevoegdheid om gebieden aan te wijzen waar geen nieuwe gasaansluitingen gerealiseerd kunnen worden, ook voor bestaande bouwwerken.

Onderdeel a: Geen nieuwe aansluitingen voor nieuw te bouwen bouwwerken

Op grond van artikel 10, zevende lid, onderdeel a is de netbeheerder in beginsel niet meer verplicht om gasaansluitingen te realiseren voor nieuwbouwwoningen en andere nieuwe bouwwerken. Het college van B&W kan besluiten tot aanwijzing van het gebied als een gebied waar de aansluitplicht wel geldt voor nieuwe bouwwerken. Dit kan alleen bij zwaarwegende redenen van algemeen belang, die een uitzondering strikt noodzakelijk maken. Er is een

ministeriële regeling opgesteld waarin situaties zijn uitgewerkt die, mits goed onderbouwd in een concreet besluit, aanleiding kunnen zijn om aardgas toch toe te staan. Het college van B&W staat het vrij om ook nog andere redenen te gebruiken.

Waar is vastgelegd in welke situaties een gemeente een uitzondering mag maken?

De ministeriële regeling 'gebiedsaanwijzing aansluitplicht' gaat in op de bevoegdheid van het college van B&W om – op basis van een concreet project - een gebied aan te wijzen waar de gasaansluitplicht wel geldt voor nieuwbouw. In de regeling zijn situaties uitgewerkt die reden kunnen zijn voor een college van B&W om een gebied aan te wijzen waar de netbeheerder wel een aansluitplicht heeft. Het college moet in dat geval wel goed onderbouwen waarom in deze situatie de nieuwbouw met een gasaansluiting gerealiseerd kan worden. In de Gaswet is het uitgangspunt vastgesteld dat een zwaarwegende reden van algemeen belang het strikt noodzakelijk moet maken om een gebied aan te wijzen. Bij ieder besluit om aardgas toe te staan moet een college van B&W beoordelen of dit ook in deze concrete situatie het geval is.

Welke uitzonderingsgronden zijn er?

In de ministeriële regeling 'gebiedsaanwijzing aansluitplicht' is vastgelegd welke uitzonderingsgronden er zijn. Deze regeling maakt onderscheid tussen tijdelijke en structurele uitzonderingsgronden die aanleiding kunnen geven om aardgas toe te staan. Indien een college van B&W een uitzondering maakt op basis van een tijdelijke uitzonderingsgrond, dan moet aannemelijk zijn dat voor het betreffende project de bouwvergunning voor 1 januari 2019 aangevraagd gaat worden. De ministeriële regeling heeft daarnaast ook een structurele uitzonderingsgrond die het college van B&W de ruimte geeft om uitzonderingen te maken bij andere situaties waar aansluiting op het gastransportnet strikt noodzakelijk is om een zwaarwegende reden van algemeen belang.

Tijdelijke uitzonderingsgronden

In de ministeriële regeling is een toelichting gegeven waarom tijdelijk extra uitzonderingsgronden zijn toegestaan. De reden voor tijdelijke uitzonderingsbepalingen is om de overgang naar aardgasvrije nieuwbouw vloeiend te laten verlopen. De ministeriële regeling geeft aan dat een zwaarwegend algemeen belang kan zijn dat er voldoende woningen zijn. Een vloeiende overgang is nodig zodat de bouwsector in staat is om de komende jaren voldoende woningen te realiseren. Als veel bouwprojecten vertraging oplopen en/of er capaciteitstekorten ontstaan dan kan de productie van (andere) woningen (soms indirect) in gevaar komen. Het college van B&W moet in dat geval onderbouwen dat de keuze om aardgas toe te staan een positief effect heeft op de snelheid waarmee een bouwwerk gerealiseerd kan worden of op de capaciteit van de bouwsector om bouwwerken te realiseren. Omdat de Gaswet aangeeft dat enkel om zwaarwegende redenen van algemeen belang uitzonderingen gemaakt mogen worden, zal het niet om kleine effecten mogen gaan.

In de ministeriële regeling zijn twee situaties opgenomen die tijdelijk aanleiding kunnen geven om uitzondering te maken om aardgas toe te staan. De eerste uitzonderingsgrond 'vertraging' gaat in op vertraging van het bouwproject. Deze kan toegepast worden in het geval dat de realisatie van het bouwwerk vertraging oploopt omdat er geen voorziening voor aardgas beschikbaar is en deze vertraging volledig wordt opgelost door het toestaan van aardgas. De uitzonderingsgrond kan bij verschillende situaties worden toegepast, vanwege de vele mogelijke oorzaken van vertraging.

De tweede uitzonderingsgrond 'schaarste' gaat over capaciteitsknelpunten in de bouw. Deze kan worden ingezet wanneer bij het aanpassen van een ontwerp naar aardgasvrij een beroep moet worden gedaan op schaarse productiemiddelen in de bouw en dit problemen gaat geven bij (andere) bouwprojecten. Indien deze uitzonderingsgrond gebruikt wordt, dan moet door het college onderbouwd worden dat bepaalde productiemiddelen in de bouw schaars zijn en dat aardgasvrij bouwen hier een extra beroep op doet. De wijziging van de gasaansluitplicht heeft grote gevolgen voor de vraag naar aardgasvrije warmtevoorzieningen en de vraag naar mensen met expertise over het ontwerpen en/of installeren van deze voorzieningen is groot. Het is niet uitgesloten dat hier een knelpunt is of kan ontstaan. Indien er een schaarste ontstaat dat gerelateerd is aan aardgasvrij bouwen, dan kan deze uitzonderingsgrond voor verschillende

situaties toegepast worden. Hieronder worden enkele voorbeelden gegeven die, mits voldoende onderbouwd, aansluiten bij de tijdelijke uitzonderingsgronden van de ministeriële regeling.

Voorbeelden tijdelijke uitzonderingsgronden

NB. De voorbeelden geven slechts een indicatie van situaties die aansluiten bij de uitzonderingsgronden van de ministeriële regeling. Iedere gebiedsaanwijzing vraagt een belangenafweging van de gemeente.

Het ontwerp moet worden aangepast.

Initiatiefnemer is voornemens om een klein appartementencomplex te realiseren. Hiervoor bestaat reeds een ontwerp en het is aannemelijk dat de vergunningsaanvraag voor 1 januari 2019 wordt ingediend. Er is onderzocht of het complex voorzien kan worden van een alternatief op een gasaansluiting. Er is ruimtegebrek voor het plaatsen van de benodigde installaties in de appartementen in de vorm van binnen- en buitenunits van warmtepompen en er is geen fysieke ruimte in de algemene ruimten voor een gemeenschappelijke warmtevoorziening. Hierdoor moet feitelijk het gehele ontwerp aangepast worden. Indien er een uitgewerkte planning is en de extra werkzaamheden niet binnen deze planning uitgevoerd kunnen worden, dan sluit dit aan bij de uitzonderingsgrond 'vertraging'. De initiatiefnemer geeft verder aan dat de capaciteit bij zijn adviseur beperkt is. Zijn vaste adviseur geeft aan zijn medewerking te verlenen aan het aanpassen van het ontwerp, maar dat er ook projecten zijn waar hij niet binnen redelijke termijn capaciteit voor heeft. Indien er aantoonbaar een capaciteitstekort is om ontwerpaanpassingen te maken sluit dit aan bij de uitzonderingsgrond 'schaarste'. Wanneer bedrijven offerte-aanvragen afwijzen dan kan dit wijzen op een capaciteitstekort.

Koopovereenkomst met belegger moet worden aangepast en dit verloopt moeizaam.

Initiatiefnemer is voornemens om woningappartementen en commerciële ruimte te realiseren. Het is aannemelijk dat de vergunningsaanvraag voor 1 januari 2019 wordt ingediend. Er zijn financiële kaders bepaald en op basis hiervan is een overeenkomst aangegaan met een belegger. De belegger heeft schriftelijk aangegeven niet bereid te zijn om achteraf extra te betalen voor een duurzamer of aardgasvrij gebouw. Er is al een definitief ontwerp dat uitging van aardgas. Het op deze korte termijn aanpassen van het ontwerp en de meerkosten van het alternatief is financieel niet op te vangen, omdat er al afspraken zijn over de verkoopprijs. Indien de belegger niet bereid is om een hogere verkoopprijs te betalen, is realisatie op korte termijn niet interessant voor de initiatiefnemer en gaat het project in de ijskast. Dit voorbeeld sluit aan bij de uitzonderingsgrond 'vertraging'.

Structurele uitzonderingsgronden

In de ministeriële regeling zijn structurele uitzonderingsgronden opgenomen. De eerste uitzonderingsgrond 'energieplan' is gericht op aardgasvrij maken van bestaande wijken. Een bouwproject kan (tijdelijk) een gasaansluiting krijgen indien dit nodig is om het aardgasvrij maken van een bestaande wijk financieel haalbaar te maken. Verder moet het aannemelijk zijn dat de nieuwbouw en de bestaande wijk binnen 5 jaar weer van het aardgas af gaan. De tweede uitzonderingsgrond is gericht op technische onmogelijkheden. Een bouwwerk kan een gasaansluiting krijgen als het technisch onmogelijk is om het bouwwerk zonder gasaansluiting te realiseren en het bouwwerk tot stand moet komen vanwege een zwaarwegende reden van algemeen belang. In de regeling is opgenomen dat het advies van de welstandcommissie geen oorzaak kan zijn van een technische onmogelijkheid, de gemeente kan namelijk kiezen om dit advies naast zich neer te leggen. De derde uitzonderingsgrond is gericht op financiële haalbaarheid. Een bouwwerk kan een aardgasaansluiting krijgen als het financieel onmogelijk is om het bouwwerk zonder gasaansluiting te realiseren en het bouwwerk tot stand moet komen vanwege een zwaarwegende reden van algemeen belang.

Voorbeelden structurele uitzonderingsgronden

NB. De voorbeelden geven slechts een indicatie van situaties die aansluiten bij de uitzonderingsgronden van de ministeriële regeling. Iedere gebiedsaanwijzing vraagt een belangenafweging van de gemeente.

Er zijn plannen om een warmtenet aan te leggen.

Initiatiefnemer is voornemens om op korte termijn een groot appartementencomplex te realiseren. Dit complex komt in een wijk waarvoor de gemeente in een energieplan heeft vastgesteld dat er een warmtenet komt. De aanleg van het warmtenet vindt naar verwachting pas over vier jaar plaats. De aanleg van het warmtenet is gepland op een moment dat andere partijen ook werkzaamheden in de grond willen verrichten (rioolvervanging, netverzwaring, aanleg glasvezelnetwerk). Door deze werkzaamheden te combineren kan de aanleg een stuk goedkoper. Het appartementencomplex kan met een simpele aansluitleiding worden aangesloten op het aardgastransportnet. Een optie is om het complex tijdelijke te verwarmen met aardgas (dit vraagt een lage investering) en aan te sluiten op het warmtenet zodra het gereed is. Als het complex wordt aangesloten dan wordt de nog aan te leggen warmteleiding beter benut. Indien het warmtenet door het aansluiten van de nieuwbouw financieel haalbaar wordt, dan sluit dit aan bij uitzonderingsgrond 'energieplan'.

De aardgasaansluiting is nodig voor de beoogde functie van het gebouw.

Initiatiefnemer wil voor zijn groeiende bedrijf een nieuw bedrijfspand realiseren. De ondernemer produceert een bepaald product. Bij de productie van dit product zijn hoge temperaturen nodig en de apparatuur om het product te produceren is alleen te gebruiken met aardgas. Bestaande bedrijfspanden in de omgeving zijn niet geschikt. Indien de gemeente kan onderbouwen dat de realisatie van het bedrijfspand een zwaarwegend algemeen belang dient, dan sluit dit aan bij de uitzonderingsgrond 'technische onhaalbaarheid'. Een zwaarwegend algemeen belang kan zijn voldoende werkgelegenheid in een regio met een hoge werkloosheid. Bij de afweging om aardgas toe te staan moet de gemeente in deze situatie extra rekening houden met maatschappelijke kosten. Het zal namelijk moeilijk zijn om dit bedrijfspand weer van het aardgas af te halen. Mogelijk kan een gebied worden aangewezen waar reeds een gasnetwerk aanwezig is en waar geen voornemens zijn het netwerk te verwijderen.

De maximale huurprijs knelt.

Initiatiefnemer is voornemens 50 appartementen te realiseren. De initiatiefnemer heeft hierover met de gemeente concrete afspraken gemaakt over de kwaliteit en maximale huurprijs (sociale huur) van de woningen. De bestemmingsplanprocedure is hiervoor in gang gezet. In het bestemmingsplan wordt opgenomen dat er sociale huurwoningen moeten komen. Bij het maken van de afspraken is uitgegaan van een woning met een gasaansluiting en de afspraken zijn gemaakt voor 1 juli 2018. De gemeente heeft de maximale huurprijs begrensd omdat de gemeente wilt garanderen dat er voldoende sociale huurwoningen beschikbaar zijn voor gezinnen. De huuropbrengst van de woningen is door de volkshuisvestelijke afspraken niet te verhogen. Het is ook niet mogelijk om het ontwerp zo aan te passen dat er een energieprestatievergoeding (EPV) gevraagd mag worden, want er is onvoldoende ruimte voor de opwerk van energie. De initiatiefnemer moet een hogere investering doen die hij niet kan terugverdienen omdat een hogere huurprijs niet is toegestaan. Nu de woningen met een alternatieve warmtevoorziening gerealiseerd moeten worden, is het voor de betrokken woningcorporatie en de betrokken bouwer niet meer aantrekkelijk om deze woningen te realiseren. Dit voorbeeld sluit aan bij de uitzonderingsgrond 'financiële onhaalbaarheid'.

Structurele uitzonderingsgrond 'Andere situaties'.

De ministeriële regeling heeft een structurele uitzonderingsgrond voor andere situaties waarin aansluiting op het gastransportnet strikt noodzakelijk is om zwaarwegende redenen van algemeen belang. Deze uitzonderingsgrond kan onder andere gebruikt worden bij specifieke situaties waarbij de alternatieven voor een gasaansluiting vanwege een zwaarwegende reden van algemeen belang ongewenst zijn.

Onderdeel b: Geen nieuwe aansluitingen in gebieden met een (toekomstig) warmtenet of (toekomstige) andere energie-infrastructuur

Op grond van artikel 10, zevende lid, onderdeel b kan het college van B&W een gebied aanwijzen als gebied waar zich een warmtenet of andere energie-infrastructuur bevindt of gaat bevinden. In de aangewezen gebieden vervalt de gasaansluitplicht van de netbeheerder. Nadat een gebied is aangewezen is het voor de netbeheerder niet meer toegestaan om in dat gebied nieuwe aansluitingen op het gasnet te realiseren. Dit heeft gevolgen voor initiatiefnemers die een nieuwe gasaansluitingen willen aanvragen, bijvoorbeeld vanwege woningsplitsing of vanwege

transformatie. In deze gebieden is een gastransportnet aanwezig, maar maakt de gemeente de keuze om over te gaan op een andere warmtevoorziening. De gemeente kiest er daarom voor dat het ongewenst is dat er gasaansluitingen bijkomen. Deze zouden anders op termijn weer afgesloten moeten worden. Deze uitzondering was oorspronkelijk alleen te gebruiken voor warmtenetten (artikel 12b, onderdeel f, van de Gaswet). Per 1 juli 2018 is deze uitzondering verbreed naar "andere energie-infrastructuur". Het is dus een al bestaande uitzondering, die nu breder geldt dan alleen voor warmtenetten.

Veel gestelde vragen

Hoe moet een besluit onderbouwd worden?

Een besluit van het college van B&W om een gebied aan te wijzen waar de aansluitplicht wel geldt, zal afhankelijk van de inhoud van het besluit ofwel een concretiserend besluit van algemene strekking, ofwel een beschikking zijn in de zin van de Algemene wet bestuursrecht, zodat bezwaar en beroep voor belanghebbenden open staat. Een gemeente kan ervoor kiezen om in plaats van de bezwaarprocedure de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht toe te passen. Beide procedures zorgen ervoor dat het belangrijk is dat er een goede onderbouwing en redenen objectief zijn vast te stellen.

Een besluit tot gebiedsaanwijzing zal soms op verzoek van bijvoorbeeld een projectontwikkelaar of bouwer worden genomen. Een eventuele schriftelijke weigering van een dergelijk verzoek om een besluit te nemen, wordt ingevolge artikel 6:2, onderdeel a, van de Algemene wet bestuursrecht met een besluit gelijkgesteld. Dat betekent dat tegen de schriftelijke weigering bezwaar en beroep open staat.

Hoe kan een initiatiefnemer een verzoek doen voor een gasaansluiting?

Een initiatiefnemer kan het college van B&W een verzoek doen om een gebied aan te wijzen waar de aansluitplicht wel geldt. Het college van B&W mag dit verzoek alleen uitvoeren indien onderbouwd kan worden dat de gebiedsaanwijzing strikt noodzakelijk is vanwege zwaarwegende redenen van algemeen belang. Het is in het belang van de initiatiefnemer mee te werken aan deze onderbouwing door bijvoorbeeld bewijsstukken aan te leveren bij het verzoek. Nadat het college van B&W een besluit heeft genomen tot een gebiedsaanwijzing kan de bouwvergunning aangevraagd worden.

Hoe moeten de gemeenten de verschillende belangen met elkaar afwegen?

In de Gaswet is de bevoegdheid om gebiedsaanwijzingen te doen neergelegd bij gemeenten. Het college van B&W maakt de belangenafweging en kan daarbij bepalen welke waarde ze aan de verschillende belangen toekent. Het is denkbaar dat verschillende gemeenten hierbij een andere afwegingen maken, bijvoorbeeld vanwege de waarde die wordt toegekend aan het belang van de energietransitie. Op basis van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur moet de gemeente haar besluit duidelijk motiveren.

Hoe bepaalt de gemeente de omvang van de gebiedsaanwijzing (onderdeel a)?

Het uitgangspunt in de Gaswet is dat nieuwbouw niet meer op gas wordt aangesloten. Gelet op de beperkte mogelijkheid om hiervan in concrete gevallen af te wijken, is het alleen mogelijk een besluit te nemen met het oog op specifieke projecten of locaties. Indien een project een groot aantal bouwwerken bevat, ligt het in de reden om te beoordelen of het nodig is om voor het hele project of de hele locatie af te wijken. De wet biedt niet de mogelijkheid om op voorhand (delen) van gemeenten aan te wijzen als gebied waar de aansluitplicht wel geldt.

Hoe bepaalt de gemeente de omvang van de gebiedsaanwijzing (onderdeel b)?

Een gebiedsaanwijzing op grond van onderdeel b zorgt ervoor dat er geen nieuwe gasaansluitingen gerealiseerd kunnen worden. Een gebiedsaanwijzing zal doorgaans volgen uit een visie voor de betreffende wijk. Het spreekt voor zich dat een college van burgemeester en wethouders het besluit op een zorgvuldige wijze neemt en daarbij overleg voert met alle betrokkenen (waaronder de netbeheerder). De netbeheerder heeft onder andere informatie over de staat van het huidige gas- en elektriciteitsnetwerk. In de Gaswet zijn geen beperkingen opgelegd aan de omvang van de gebiedsaanwijzing op grond van onderdeel b.

Hoe worden gebiedsaanwijzingen van gemeenten geregistreerd?

De Autoriteit Consument en Markt (hierna: ACM) heeft op grond van de Gaswet de verplichting om een register bij te houden, waarin de gebieden zijn opgenomen waar een bijzonder regime geldt ten aanzien van aansluiting op het gastransportnet. Het register bij de ACM is een belangrijk instrument om te kunnen controleren of er in een bepaald gebied een aansluitplicht geldt. Voor een juiste registratie is het nodig dat het college van B&W specifieke informatie aanlevert. Ook is het van belang dat de gemeentelijke informatie tijdig (binnen 10 werkdagen) aan de ACM wordt gestuurd. Op de website van de ACM is te vinden hoe de informatie door gemeenten aangeleverd dient te worden¹.

Wanneer is er sprake van nieuwbouw m.b.t. de aansluitplicht (onderdeel a)?

Er is sprake van 'een te bouwen bouwwerk' indien het te bouwen bouwwerk moet voldoen aan de voorschriften voor nieuwbouw uit het Bouwbesluit. Wanneer er volgens het Bouwbesluit sprake is van nieuwbouw, geldt de gasaansluitplicht niet, tenzij het college van B&W besluit om vanwege zwaarwegende redenen van algemeen belang het gebied aan te wijzen als gebied waar de gasaansluitplicht wel geldt. Voor de toepassing van het Bouwbesluit 2012 is bij kantoortransformatie geen sprake van nieuwbouw maar van een wijziging van de gebruiksfunctie van een bestaand gebouw. Onderdeel a heeft geen betrekking op bestaande gebouwen.

Wanneer ben je een kleinverbruiker?

De Gaswet maakt onderscheid tussen kleinverbruikers en grootverbruikers. Je bent een kleinverbruiker indien jouw aansluiting een aansluitcapaciteit heeft van minder dan 40m³/uur. De meeste gebouwen zijn voorzien van een zo'n aansluiting. Grotere aansluitingen worden niet vaak toegepast. In de praktijk gaat dit om aansluitingen voor grootzakelijke bedrijven. Er geldt geen aansluitplicht voor netbeheerders om te voorzien in een gasaansluiting voor grootverbruikers. Wel zijn netbeheerders verplicht om te voorzien in een aansluitpunt op het dichtstbijzijnde punt van het gastransportnet met een voor die aansluiting geschikte druk en voldoende capaciteit. Vanwege de hogere kosten en extra handelingen die nodig zijn voor het verkrijgen van een grootverbruikersaansluiting is het niet de verwachting dat deze toegepast gaan worden voor de verwarming van woningen en kleine kantoren.

Mag een gasaansluiting worden toegestaan als er al een gasnet aanwezig is of aangelegd wordt?

Op basis van onderdeel a vervalt de aansluitplicht voor alle nieuwe gebouwen. Dit geldt ook voor nieuwe gebouwen die gebouwd worden in de nabijheid van een bestaand gasnet (Tenzij de gemeente het gebied heeft aangewezen als gebied waar de aansluitplicht wel geldt). In de Gaswet is de keuze gemaakt om de aansluitplicht voor alle nieuwe gebouwen te laten vervallen. De aanwezigheid van een gasnet kan daarom geen opzichzelfstaande reden zijn om een aardgasaansluiting toe te staan. Een gemeente wordt geacht om rekening te houden met de kosten die netbeheerders moeten maken als gevolg van het besluit. Deze kosten zullen doorgaans lager zijn als reeds een gasnet aanwezig is.

Wanneer kan ik een gasaansluiting gebruiken bij woningsplitsing of transformatie?

Op basis van onderdeel b vervalt de aansluitplicht voor alle gebouwen voor kleinverbruikers, als de gemeente een gebied daartoe heeft aangewezen. Een netbeheerder heeft voor een bestaande aansluiting een contract met de aangeslotene, die met dit wetsvoorstel niet aangetast wordt. Indien in het aangewezen gebied een nieuwe aansluiting wordt aangevraagd, bijvoorbeeld vanwege verketeling of woningsplitsing, dan mag de netbeheerder deze aansluitingen niet realiseren. Dit geldt ook wanneer een nieuwe aansluiting wordt aangevraagd als gevolg van een functiewijziging van een gebouw.

Hoe zit het met het Bouwbesluit, is dit ook aangepast

In het Bouwbesluit is een verplichting opgenomen voor de gebouweigenaar om aan te sluiten op

¹ <https://www.acm.nl/nl/publicaties/aanwijzing-gebieden-voor-gasregister-door-gemeenten>

een nabijgelegen gasnet² indien er een gastoestel in het bouwwerk aanwezig is. Het Bouwbesluit is per 1 juli 2018 gewijzigd. Vanaf 1 juli 2018 geldt de verplichting niet in de gevallen dat de netbeheerder op grond van de Gaswet niet de taak heeft om aan te sluiten. De wijziging van het Bouwbesluit is een technische wijziging, met als doel tegenstrijdige regelgeving met de Gaswet te voorkomen.

Hoe moeten vergunningsaanvragen behandeld worden?

Bij de wijziging van de Gaswet is een overgangstermijn opgenomen. De aansluitplicht vervalt voor nieuwbouw waarvan de bouwvergunning op 1 juli 2018 nog niet is aangevraagd. Bij woningen is de gemiddelde doorlooptijd tussen vergunningverlening tot oplevering 22 maanden (bron CBS). De verwachting is dan ook dat het even duurt voordat het amendement zorgt dat alle nieuwe gebouwen zonder aardgasaansluiting worden opgeleverd. Deze overgangstermijn zorgt echter wel dat lopende aanvragen of al verleende vergunningen niet aangepast hoeven te worden.

Weigeringsgrond voor bouwvergunning van aanvragen met aardgas na 1 juli 2018

In het Bouwbesluit wordt niet opgenomen dat een bouwwerk geen gasaansluiting mag hebben. Bij de vergunningaanvraag voor een nieuw te bouwen gebouw moet wel een EPC-berekening aangeleverd worden. Zo'n EPC-berekening kan niet kloppen omdat de berekening gebaseerd is op gasgestookte ruimteverwarming terwijl er geen gasaansluiting kan komen. De netbeheerder mag namelijk niet aansluiten op basis van de Gaswet. De gemeente kan de aanvrager dan gelegenheid geven zijn bouwplan aan te passen of aannemelijk te maken dat er een voorziening voor aardgas komt. Als de aanvrager zijn aanvraag niet aanpast en niet aannemelijk kan maken dat een voorziening voor aardgas gerealiseerd gaat worden, dan kan de gemeente de vergunning (uiteindelijk) weigeren. Het argument voor weigering is dat de aanvrager ten genoegen van de gemeente onvoldoende aannemelijk heeft kunnen maken dat het bouwplan aan de geldende EPC-eis voldoet.

De gasaansluitplicht vervalt voor alle nieuw te bouwen bouwwerken, dus ook voor bouwwerken waarvoor geen EPC-eis geldt. In dat geval handelt de vergunningsaanvrager niet in strijd met een regel uit het Bouwbesluit als hij een aanvraag op basis van een gasaansluiting indient, terwijl vast staat dat er geen gasaansluiting gaat komen. De gemeente kan in gesprek gaan met de aanvrager, hem erop wijzen dat er geen aansluiting op aardgas gaat komen, zodat hij zijn aanvraag kan aanpassen. Als het ontwerp niet wordt aangepast, dan kan de bouwvergunning worden ingetrokken omdat het bouwplan in afwijking van de vergunning wordt uitgevoerd.

Wat kan er gedaan worden bij gebouwen die vergund zijn voor 1 juli 2018?

Voor nieuwe gebouwen waarvan de vergunning voor 1 juli 2018 is aangevraagd blijft de oude situatie van toepassing. Het is ook niet formeel te voorkomen dat vergunningsaanvragen vervroegd worden ingediend. Vaak zijn nieuwbouwlocaties eerder al ontworpen met een gasaansluiting, maar nog niet gerealiseerd. Gemeenten kunnen in overleg met betrokken partijen bezien wat de mogelijkheden zijn om deze nieuwbouwlocaties alsnog aardgasvrij op te leveren, zonder de bouw van nieuwe woningen te vertragen. Hiermee wordt voorkomen dat woningen, als ze eenmaal zijn gerealiseerd, in de toekomst alsnog van het aardgas af moeten worden gehaald. Verschillende partijen, waaronder de VNG, Bouwend Nederland, NEPROM, en het Rijk, gaan met een aantal concrete acties stimuleren dat individuele projecten op vrijwillige basis tot aanpassingen kunnen komen. De afspraken maken deel uit van het klimaatakkoord dat op 10 juli aanstaande wordt gepresenteerd.

Kan een gemeente bij een gebiedsaanwijzing om aardgas toe te staan (onderdeel a) bepalen dat de nieuwbouw aardgasvrij-ready wordt gebouwd?

Een gemeente heeft niet bevoegdheid om te bepalen dat nieuwbouw aardgasvrij-ready wordt gebouwd. Het Bouwbesluit is opgesteld als een uitputtende regeling op het gebied van energiezuinige en duurzame bouw en de Gaswet biedt niet de mogelijkheid om voorwaarden te

² Als de aansluitafstand tussen dat gebouw en het distributienet voor gas minder dan 40 meter is (of meer dan 40 meter maar de aansluitkosten niet hoger zijn dan bij een aansluitafstand van 40 meter het geval zou zijn)

verbinden aan een gebiedsaanwijzing. Indien het aannemelijk is dat nieuwbouw aardgasvrij-ready gebouwd gaat worden, dan kan dit wel meespelen in de afweging van het college van B&W om aardgas toe te staan. Het college van B&W wordt geacht om toekomstige kosten voor het aardgasvrij maken van het gebouw mee te nemen in de afweging. Dit is in het bijzonder relevant bij situaties waarbij de nieuwbouw binnen enkele jaren op een warmtenet wordt aangesloten.

Wat zijn de gevolgen voor bestaande aansluitingen op het gasnet?

Indien de aansluitplicht niet geldt, dan heeft dat geen gevolgen voor bestaande gasaansluitingen. Een netbeheerder heeft voor een bestaande aansluiting een contract met de aangeslotene, die met dit wetsvoorstel niet aangetast wordt. Bij vervanging van het gastransportnet worden de bestaande woningen ook niet geraakt. Een kleinverbruiker mag in een dergelijk gebied ook gewoon vragen om een grotere of kleinere aansluitwaarde.